

Societatea Redactoarelor
si
Cancelarie Redactoarelor
si in
Strat'a trageriorului [Lö-
vészutez], Nr. 5.
Scrisorile neframate nu se voru
primi decat numai de la coresponden-
tii regulari ai „Federatiunii“.
Articoli transisi si nepublicati se
voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnal politico, literario, comercialu economicu.

Va essi joi-a si Dominec.

Pest'a, 29./17. Jan., 1873.

Discussiunea gener, a supr'a bugetului, ce se continua inca in Cmer'a dep. Ungariei nu mai presenta nici unu momentu interesante, materi'a fiindu essausta si imblatita pana la pleve, obosela mare au appucatu pre deputati, incatu oratorii vorbescu la scaune deserte, ceea ce dovedesce ca discussiunea are se se inchiaie immediat, remanendu occasiunea d'a mai vorbi la discuss. partiale.

Momentulu mai interessante pentru noi l'a suppeditat D. dep. Sigismundu Borlea care vorbi la bugetu d'in punctu de vedere allu nationalitatilor, attingandu si situatiunea Zarandului, terminandu firesce si consecinte ca nu accepta si nu poate accepta unu bugetu in care guvernulu unei tierre poliglote nu suscepce nici unu banu pentru institutele de cultura a nationalitatilor si in parte alle Romanilor. Vomu publica discursulu Dului Borlea in totu cuprinsulu seu in nr. v.

Scomotulu ce diariele Britanice facusse d'in caus'a occupatiunilor Russiei in As'a centrale, catu se parea ca lupt'a pentru Oriente este imminent, au inceputu a se allinat. D. Siuvalovu au plecatu a casa si dupa d'insulu si secretariulu Soliei Britanice la curtea de Petropole, ducandu cu sine, precum se dice, instructiuni secrete si imparteaza solului va ave se se faca guvernul i russescu. Faim'a despre missiunea de casatoria a Dului Siuvalovu se sustiene cu tenacitate si unele diarie voru se scia ca principale Alfred este mirele, era miressa un'a d'in ficele Tiarului, sau mare ducesa Vier'a, fiica mare ducelui Constantin. De se va addeveri acesta faima, atunci este sperare ca intre Russ'i si Mare-Britann'i intellegerea se va face cu privire la possessiunile loru Asiatico, adeca voru ave mintea d'a nu se bate, ci a se imparti frumosiellu pre immens'a possessiune a Asiei barbare, chiaru buna de a fi dominata si exploata de civilisatorii mai vechi si mai recenti si betanei Europe. -- De altintre acesta cestiune de mare importanta — pentru ca involve deslegarea cestiunii orientale in Europa, — nu se va deslega acum; atatu Russ'i catu si Britanii voru tamandu pana candu un'a s'a alt'a nu va poté mediul una configuratiune a poterilo-ru Europene mai favorable intereselor salu, pana atunci aceste doue poteri intereseate in As'a se voru cauci si magul si un'a pre alt'a, dar' indata ce un'a d'in elle se va credé mai tare, cestiunea se va pune indata, firesce mai nainte pre calle diplomatica, apoi in fapta, adeca se va deslega prin arme. Europa are se padiesca Marea Negra si tienuturile invecinate — Romani'a si Constantinopolea — ca aceste se nu devina possessiune russesca, ca ce apoi sortea Europei este decisa pre secole inainte. Pana atunci inse credemu ca lupt'a gigantica intre elementulu nemtiescu si russescu se va incearca si poté chiaru spre intempiharea acestei eventualitati. Domnul Tiaru Vilelmu cu argatulu seu Bismarck n'ar trebui se-si bata capulu si mai eleiesca poterile Franciei, si mai absorba provinciele germane ale Austriei si cum se estindia de la Marea-Baltica pana la cea Adriatica! ci in buna intellegere cu statele mai civilisate alle Europei se

padiesca Orientulu si se ocolesca sub scutulu loru poporatiunile crestine din Orientulu Europei, ajutandu le a se emancipa si de Turou si de Muscallu si a se consolidá; acesta ar fi missiunea loru cea mai onorifica, nu a totu faturi la planuri de immarire prin noue cuceriri nedrepte si contrarie civilizatiuni moderne. Anglia adese ori si va adduce aminte de confederatulu ei de la Crimea! Asta data i-ar prinde bine unulu de calibrulu lui, dar unde este? Toti piticii se arruncu la pecioarele Tiarului din Berlinu, precum mai taridu s'ar arruncá totu asiá si la pecioarele Tiarului din Petropole.

Dar' Cislaitanii ce facu? Oh, actiua pururea au tempu de ajunsu pentru felurite esperimentatiuni, care de care mai nefericita, pana voru espira esperimentandu. Bietele popore alle Ostrunguriei nu potu ajunge la repausu si bunastare, elle sunt menite a fi obiectul de jocaria a centralistilor suprematisatori, obiectu de exploatare din coce si d'in colo de Lait'a, in folosulu parteculare a duoe eleminte ce pretindu a ave dreptulu de impilare.

Va sosi tempulu candu voru trebul se deo sama de faptele loru, ne tememu inse ca va fi preatardu, dupa ce voru fi trassi in prepartia d'impresiune cu dinsii, pre cei ce asta-di nu li ceru decat ca se tia drenti propriul,

bitti de favorea poterii nau auditu, neci niente de priceputu. — Proiectulu de lege pentru schimbarea legii electorale spre mai reu, este gat'a si substerntu imperatului, care lu studezia aici in Pesta si Gödöllö, si se crede ca in scurtu are se fia approbatu si apoi presentat in Reichsrathulu de Vienn'a spre adoptare. Protestele celle nenumerate alle Slavilor si chiaru alle unei parti d'in nemti, nu le crestamene, ci se pregatesce calle unei lupte inversiunate, carea numai dupa schimbarea legii electorale se va incepe in dimensiuni ne mai pomenite, pentru ca d'in cestiunea de „dreptu“ se va nasce cestiunea de „potere“ asiá cere si pretinde logic'a inessorabile a faptelor.

Cestiunea tasseloru de insertiune se va deslega favorabile in senatulu imp. de Vienn'a. Motiunea facuta in asta privintia cadiusse, prin urmare nu se poate reinnol in sessiunea pres. dar' Dl ministrul Brestel affa unu expedientu d'a se poté desfintia acesta dare indirecta, prin initiativa guvernului, propunendu: ca la votarea legii financiarie pusetiunea tasseloru de insertiune se se lasse a fara; estu-modu, nefindu votata, s'ar supreme prin ordenatiune ministeriale. De s'ar desfintia si la noi! si cu acesta d'impreuna si cautiu neadrikelor, care appessa atatu de greu asupr'a desvoltarii diaristicei.

Daca suntemu passivi, nu potem se fumu ore totu-odata si activi?

Dupa preludiulu premissu in urulu trecutu allu acestui organu de publicitate, fia-mi permisssu a intrá acum ceva-si mai in meritulu cestiunii. Vorbindu de activitate in passivitate, spre a nu fi reu intellestuu, voiu d'in capulu locului se me occupu pucinu de acelle doue numiri, prin cari ne-amu indatenat a ni areta coloritulu politicu, differentia de principie pre acestu terrenu, si cari, desbinandu-ne in doue

bastre, ni conturba solidaritatea si intellegera, ni slabescu poterile si astfelu facu impossibile ori-ce effectu, pri ce successu favorabilu in lupta pentru essintinta nostra nationale.

Numerile de „passivitate“ si „activitate“ au degenerat intru atat'a, incatu asta-di semnificatiunea loru se marginesc numai si numai pre langa actulu alegerii de deputati pentru diet'a d'in Pest'a. Opiniunea publica e astfelu formata, incatu sub numirea de passivisti intellege pre aceea parte a natiunii romane din Transsilvan'a, carea nici nu vrè se scia de diet'a d'in Pest'a, si astfelu pre passivisti si-i imaginedia ca pre cei mai esacerbati si neimpacati contrari nu numai ai suprəmathei nedrepte, ci chiaru ai intregu neamului ungurescu; er d'in contra pre activisti i crede nu numai gat'a d'a intrá in ori-ce momentu in diet'a d'in Pest'a, dar li disputa chiaru si semtiulu curat romanescu si vointia sincera d'a ne emancipa odata d'in stareea de eloti politici si d'a ni elupta una pusetiune demna de unu poporu ce are pretensiunea justa d'a essiste ca atare.

Si intradeveru, daca vomu recapitulá si vomu luá in stricta consideratiune rionetele in cari a culminat lupt'a noastră pentru esintinta nationala de

suntemu dediti a accepta de la impregiurari si de la evenimente straordenarie si neprevideute tota fericirea nostra. Noi pentru nimicu nu ne ingagiamu cu resolutiune si abnegatiune, nimicu nu intreprindem cu planu precalculat, nu inscenam, nu riscam, nimicu pentru a ne smulge d'intru-o stare abnormala si a ni croi o sorte mai buna.

Tienemu cate o conferintia totu la trei anni, si inca si atunci numai dupa ce ap'a ni-a ajunsu la gura, si vediendu ca situatiunea nu s'a schimbatu, ca Ddieu nu mai face minuni cu poporele salu, d'a le scapá d'in jugulu impila-torilor loru, ne apucam si in fug'a mare derceram, ca unu felu de malum necessarium totu aceea ce amu decretat si alta-data, si apoi ne im-

prasciamu ca farin'a orbilor care in catraru pentru ca in alti trei anni de dille se nu facem alt'a, decat se ne certam de timpi passati. Prin acesta nu voiu se dicu, ca passivistii n'au lucratu si ca ce au lucratu n'au lucratu bine, nu; ci voiu se dicu numai ca lucrul, activitatea loru de pana acum nu stia nici-decat in proportiune cu tempulu si cu importantia scopului. „Uniune seau morte!“ strigau odata ungurii; si pana candu nu li s'a implinitu acesta dorintia n'au slabiti d'in corde, n'au respectat ou scrupulositate si sa etitate detorintile ce le aveau ca civi ai statului, precum suntemu noi indate lati a le respecta, ba s'a facut agitatori, conspiratori si tradatori contra statului si a tronului, si in fine totu-si, pentru tote acestea, au fostu recompensati, scopulu si-lau ajunsu si asta-di candu pretindu ca uniunea e fapta implinita stergu pana si umbra de autonomia a Transsilvaniei si prin acesta nu tientesc nici mai multu nici mai pucinu, de catu

Pretinu de Prenumeratitate
Pre trei lune 3 6. v.
Pre siese lune 5 " "
Pre anul intregu 10 " "
Pentru Romania:
prea intregu 30 Fr. = 26 lei n
" 6 lune 16 " = 14 " "
" 3 " = 8 " = 8 " "
Pentru insertiuni:
10 or. de linia, si 30 or. taxa a timbrele peunr fiesor-care publicatiune separatu. In locul deschis
20 or. de linia.
Unu exempliar costa 10 cr.

daca in currendu i-ar urma si dlu Ioachimu Muresianu? Dieu, nici unu cascigu, nici unu avantagiu! Dar' nici trei dieci de deputati romani transsilvaneni in die'a Ungariei n'aru poté esoperá aceea, ce se poté esoperá prin o resistintia tenace si pertinace ce po temu sè o devol'tam in tierr'a nostra.

Inchian, inse la inchiare voiu totodata sè me provocu si la marele publicist Schuselka, care nu de multu publica in diariul seu „Reforma“ unu articlu consacratu „Romanilor si autonomiei marelui principatu Transsilvan'a“ la acarui inchiare a dñs u rmatorele: „Tempulu e scurtu, Romanii sè nu mai perda nici unu momentu in certe inutile, ci ei, fia passivisti sé activisti, sè nu uite, că aici e vorba de essintint'a loru; prin caderea autonomiei Transsilvaniei essintint'a nationale a poporului romanescu d'in Transilvan'a s'a aguduitu si periclitatu in inse si temeliele ei; sè nu uite de ci Romanii că si toti au numai unu scopu supremu, care trebuie sè-i insuflesca la activitate comuna, si acestu scopu este: Autonomia marelui principatu Transsilvan'a.“

M. r. C.

*Constantinopole, 20. Jan. 1873.
(Correspondentia particulara a „Feder.“)*

Betranulu bolnavu allu Orientului si trage viuet'a-i misera d'intr'unu annu intraltilu, si fiindu că n'au ajunsu inca in acelui stadiu de marasmus generale care este incompatibil cu viuet'a, va trece multu timpu pana va espirá.

Nu vi voiu vorbi despre Constantinopole d'in punctu de vedere artisticu, fiindu că acesta ar' interessá mai multu pre unu diurnalul belletristicu, de cătu pre unulu politicu.

Unu statu că acestu-a, asiá de binecuvantata de natura, daca ar' fi guvernaturu intelleptiesce si administratru omeneșce ar' deveni unu modelu de prosperitate.

In modulu in care se administra si guverna asta-di, miseri'a si nemultiunirea va cresc, se voru preface in diluviu, si nu celle siepte Poteri mari alle Europei, dar' nici chiaru Poterile cresci — daca ar' intreveni in affarele umane — nu voru poté salvá corona lui Osmanu.

Populationile Turciei sunt june, fiindu că nu sunt corupte, pre candu Tureii sunt unu populu decrepitu.

Venitorulu de securu va appartiené junietiei.

Unulu d'in vitiele guyernulu turcescu e dess'a schimbare a ministrilor si guvernatorilor de provincii. Esti d'in urma secori de efemer'a loru potere, despoia fara indurare pre bietulu poporu ce guverna.

Ca in tote tierrelle neculte, asiá si aici, certele religiose joca rolulu principalu. Instigatorii principali sunt Greii, poporu perfidu, despre care Pliniu dicea: „Greculu strabatte pretotindeni, daca tu ridi, elu devine tristu; daca ti-e frigu, elu dice că assuda.“ Adi m'am convinsu că diss'a „graca fides, nulla fides“ — e unu sacru adeveru.

Acestu poporu aspira la cucerirea Constantinopolei si la subjugarea Macedo-romanilor si Bulgarilor. Tota ur'a si-o vérsa asupr'a loru.

Vi voiu citá doue casuri d'in cari ve veti poté convinge despre adeverulu assertiunii melle.

Macedo-Romanii d'in Abel'a petrecu mare parte a anului in munti, si iern'a descindu cu turmele loru la Zarcu in Tessalia. Estu annu, ajunsi la Zarcu, luara dispositiuni ca se deschida una scola, pentru că se continue instructiunea copiilorloru loru. Dar' episcopulu grecu Gardikion nu crută nici intrige, nici machinationi pentru că se impedece deschiderea scolei.

In anii trecuti inca nu potura deschide scola. Astfelii Abeliotii inca de atunci adressara petiune defunctului Ali-pasla, proprietarulu Zarcului, carele

a si ordinatul episcopului grecu că se recunoscă dreptulu romanilor; dar' acestu-a pana acum a sciutu afă subter fugie, si asiá n'ea esecutatu ordinului lui Ali-pasla. Mai multu inca, besericile romanilor fure inchise, asiá cătu acesti a iern'a nu potu asculta liturgia in besericile loru.

In dñlile treiute asemenea intrigue se escara in Tulcea, intre romani si bulgari de opozitie si intre greci de alta parte. — In Castoria unu calugaru bulgaru pri propriele i spese edifică o beserică si o scola bulgara. Turbarea grecilor ajunse pene acolo in cătu assassinara pre bietulu calugaru Gerasimiu in beserică, si pre cum se dice, d'in indemnizulu episcopului.

In Capitala predomina spiritul francez. Limb'a francese se vorbesce pretotindeni, diurnalistic'a eea mai buna e francesa.

Austro Ungaria si Prussia nu ajunsera a ave influinti'a ce esserita Franciei.

Mai tardu, daca voiu poté merge in Romelia, ti-voiu vorbi despre fratii nostri Macedo-Romanii.*)

Adio!

Horia.

Camer'a representantilor Ungariei.

Siedint'a de la 25. Jan. 1873.

Presedintele Bittó deschide siedint'a la 10 ore d'in dñ. Processulu verbalu allu sied. precedente se verifica.

Aless. Csiky presinta unu proiectu de resolutiune, dupa care camer'a ar ave sè insarcinede pre ministrulu de finançie, ca se multumescă tote acelle retensiuni alle civilořu singuratiei, cari in 1848—49 au oferit statului midiloce de armare, imprumaturi in aur si argintu etc. se intielege inse de sine, că numai pretensiunile documentate prin acte autentice, a supra coram.

Camer'a trece apoi la ordenea dñllei si mai inainte de totu ie in pertractare reportulu comisiiunii petitiunarie despre petitiunile desbatute de dñs'a. Celle mai multe petitiuni se transmitu la ministeriile respective.

Urmedia continuarea desbatterii generale a bugetului. Contele Lónay ie cuventul si si-incepe vorbirea cu o polemă contra lui Ghiczy, care i-a imputat si attribuitu mai multe peccate inca de pre tempulu candu Lónay a fostu ministrul de finançie. Dupa aceea oratorele trece la partea meritoria a vorbirei sale, care se referesce la situatiunea financiară, si desvolta nisice idei forte sanatoase si salutarie cu privire la ameliorarea administratiunii, la impartirea mai corespondientia a portofielor ministeriali, la resolvarea cestiuunii banci in interesulu independentiei si demnității tierrei, apoi in privintia promovării commerciului, comunicatiunii, industriei si a instructiunii publice. Lónay accentuă apoi si reformarea dñrlorui ince totu-odata observă, că acesta reformare nu pot se fi identica cu urcarea dñrlorui, deoarece cu privire la darea de pamantu se recere numai una impartire mai dreptă a sarcinelor, cîc d. e. in tienuturile Tibiscului mai multe mihi de jugere de pamantu figurezia inca si asta-di ca terrenu inundat, cu tote că de multu se lucra si se cultivedia, si astfelii dupa acellu pamantu se platesce numai căte 8 cr. de jageru, pre candu dupa dreptu si dreptate ar' fi să se platesca 2—3 fl. In fine dlu Lónay amintesce si de separarea instructiunii publice de agendele cultului, cari ar' fi d'a se trece in ressortulu ministrului de interne; apoi redicarea unui ministeriu separatu de agricultura, trecundu affacerile postale si telegrafico la ministeriul de comunicatiune. Aceste sunt pre scurtu schitile cuventării lui Lónay.

Siedint'a de la 27. Jan. 1873.

Siedint'a se deschide la tempulu indatenat. M. Jókai interpeledia pre ministrulu de justitia, daca are cunoștința despre imprejurarea, că cea mai mare parte a propri-

tariloru de casa d'in Százház fure esecuati si că celor mai multi li s'a secuстрăti chiar si mobiliele? Daca da, apoi cugeta ministrulu a cercetă cătu mai ingraba acesta procedura si a eruă, că cu ce dreptu a luate consiliulu administrativu allu unei societăți de actiuni nisice măsuri asié de repentine si de aspre facia cu actionarii sei?

Ministrulu Pauer respunde, că compatisce forte sortea trista a proprietarilor de casa d'in Százház, ince ceea ce s'a facutu pre calle judiciaria dsa nu pot se schimbe pre calle administrativa. Inse daca judii nu-si voru fi implitu detorinti'a, dsa prin procurorulu de statu pota luă măsurile necesare in asta privintia. Acest'a inse nu crede sè se fi intemplatu, dreptu aceea nedreptatitii potu cauta remediu la forurile judiciare superioare. Camer'a trece apoi la ordenea dñllei si continua desbatterea generala a supr'a bugetului.

Georgiu Nagy polemidea atâtua cu Lónay, cătu si cu ministrulu-presedinte Szlávy. Pre celu de antău intre altele lu intreba, că pentru ce n'a realizat acelle idei frumose, cari le-a desfășurat in cuventarea sa de sambata, atunci candu a avutu occașione si poterea in mana d'a face acesta. Intocandu-se apoi cătra Szlávy observa, că d'insulu a afirmat că clasa de midilociu inainte de 1848 a fostu cu totului totu necula si necivilisata; se mira apoi cum potu ministrulu sè descrie cu nisice colori asié negre o clasa de omeni, d'in care se trage si Colomanu Ghiczy si insu-si ministrulu-presedinte.

Dupa Nagy urmă ministrulu de finançie Kerka poly, care acum prin o vorbire ce tenu aproape doue ore, veni să suplinescă ceea ce a intelassat cu prim'a occasiune, la inceputul desbatterii bugetului. Prin cuvantarea de asta di oratorele pre de o parte s'a incercat a prezenta o iconă cătu se pota dechiara despre situatiunea financiară, era pre de alta parte si-a datu parerea in privint'a cestiuunii, că ce este de facutu pre viitoru.

In fine vorbi Paulu Hoffmann, inse înaintatul deputati, mare parte, in securitatea sa nu avu efectul ce ar' fi meritatu se-lu aiba.

Siedint'a de la 28. Jan. 1873.

Siedint'a se deschide la 10 ore d'in dñ. Iuliu Oláh intreba pre ministrulu de comunicatiune, daca are cunoștința, că linia ferrata Hatvan-Jászberény-Szolnok nu s'a deschis la terminul prefisat? Daca da, apoi cugeta a luă măsuri energice ca linia d'in cestiuunie să se deschida cătu mai currendu?

Camer'a trece apoi la ordenea dñllei si continua desbatterea generala a supr'a bugetului.

Sigismundu Borlea nu poate considera ministeriul actualu ca nou, de-ora-ce ellu urmaresce sistemulu vechiu si constă d'in membrii ministeriului precedentu. Si apoi ce se tiene de sistemulu vechiu, ella este acelula-si, pre care l'a urmarit si guvernul absolutisticu. Diferinti'a este numai, că guvernul absolutisticu a processu legalu si pre fucia, precandu guvernul actualu urmareste prin midilociu arteficiose si secrete acellea-si sco-puri, pre cari le-a avutu in vedere si guvernul absolutisticu. Unii oratori s'au nisuitu a atribui guvernului nostru differite merite, arestandu că bunastarea s'a redicatu, că ne-am imbogățit cu mai multe milioane. Dar' unde sunt acele milioane? Oratorele nu le vede nici in cassele statului, nici in pusunariele civilor. Altii insfrâng rezultatele obtinute pre terenulu instructiunii publice. Dar' ce a facutu guvernul in favorul instructiunii in tienuturile locuite de nemagiari? Nimicu. Sunt d. e. 3 milioane de romani (Madarász) de dupa spatele oratorei observa: „Numai 2 milioane sunt amici!“ Bine dar' — continua oratorele — sunt doue milioane romani, inse pentru aceste doue milioane de romani redicata-si guvernul vre-unu gimnasiu? Nu. Unde sunt dar' rezultatele?

In acestu sensu oratorele ie sub critica intrega procedura ministeriului si in fine se declară că nu vota petroliu, ci spriginesc propunerea lui Helfy. (Vorbirea intregă vomu publică-o in unu din urmă prossimi. Red.)

In siedint'a de astă-di iau inca parte la des-

battere: c. Iul. Csáky, Lud. Béothuy, Sam. Ghiczy, Dan. Irányi, Gust. Tarnezy si Al. Csiky.

D'in vorbirea lui Danielu Irányi este tragema aici pucine passage. Oratorele d'in capulu locului dechiră, că bugetulu d'in desbattere contine nisice pozitii, pre cari ellu le-ar pot vota ministeriului actualu, dar' chiaru nici unu ministeriu essitul d'in sinulu partidei sale. Daca astă-di se afirma d'in tote partile, că intregă camer'a porta culpa pen-tru starea perplessa a finançelor tierrei, oratorele in numele partidei d'in 1848 protestă contra acestei assertiuni. Partid'a sa in anii d'in urma nici candu nu si-a datu consentimentul seu la o asemenea procedura. Oratorele dechiră de repetite ori, că n'are incredere in guvern si pîntru aceea nu pot sè-i vota midilocile necesare pentru guvernare.

De la promisiunea ministrului de finançie, relativa la reformarea dñrlorui oratorele nu acceptă multu, de-ora-ce prima reformare partială a unor specie de dñri nu se pot vindecă unu ren mare si inechită. Pentru ca totu-si inse sè se pota ajută incătu-va situatiunii finançare perplesse, oratorele inca ar fi de parere, că se se introducă darea de de lucesu, propusa de Nicoliciu. Mai departe dsa se invocă si cu vinderea bunurilor statului, numai cu observarea, că sè nu se vendia de-odata, spre a nu periclită valoarea pamentului.

In fine oratorele prognostica guvernului că nu va ave sè esiste multu, că-ci să scrie: „Onoarea pre tatalu teu si pre mama ta, că se traiesci multu pre pamentu“ — guvernul inse nu dă nici-decatu onoarea cuvenita genitorilor sei: ideilor si legilor d'in 1848.

Industria petroleului si însemnatatea lui.

Aventul ce la luata industria petroleului, a carui origine se dateaza de la a 1850, este fara parechia in lume. In 1860 esportul d'in statele unite americane se urca numai la 1½ milioane de gallone (mesura americană); in 1868 iuse la 99½ mill. in a. 1870 la 140½ mill. si in a. 1871 la 156 mill. gallone; astă-di producția totală d'in statele unite se pre-tescese, celu pucinu, la 220 mill. gallone.

Provisiona de oleu crudu, in regiunile oleului, in 1871 era 550,000 barrele (bute mesura americană 1 barellă = 2½ centenari.)

In Juniu a. 1871 petroleul se scotea d'in aproape 3650 isvori, cari pre fia-care dñ, aduceau la cinci barrele petroliu. Si in alta tierra, mai pucinu intreprindetoria de către Americă o astfelii de industria ar' ave insemnatatea urmări. Ea face necesarie cele mai grandeose institutiuni spre rafinarea marfurilor, conditionata intemeierea si inflorirea de orasie im-populate si este insemnatu motoru spre construirea de căli ferrate, canaluri si dromuri arteficiose. Petroleul este de mare insemnatate si poate navigațiunea europeana, fiindu că năile cu vaporu, prin regularitatea si punctualitatea transportatiunii, d'in dñ in dñ totu mai tare impingu inderetu năile ventrale; era petroleul nu este ertat a-lu transporta pre vaporu, se porta deci prin năile ventrale la porturile lumii.

Aventul industrii petroleului este cu atâtua mai admirabilu, cu cătu in primii anni de la 1860 in colo se implu lumea de lamentatiuni si admonitiuni a supr'a esențării puciose si periculoase, ce se pornești d'in isvorele americane si incepă a acoperi intregu pamentul locuitu.

Unu diuar anglosu d'in 1862 d. e. scrisse, in integră mare atlantica miroza că o lampa de parafinu, si dacă nu se descopere vre-unu medilocu contra acestei miasme (petroliu), apoi, in societate, pre unu americanu numai de cătu lu-cunoscă dupa mirosu, că pre animalulu mosisuu seu miti'a de Zibet. Carrulu seau nă'a, care a transportat vreodata petroliu, nu se mai poate folosi spre transportare de vinu, farina, casiu seau alte asemenea obiecte de consumare; ba e forte dubiu, că lemnul pentru mobile si case, cari sugă astfel petroliu transportandu-se la oală nu si-perdu ore intregu pretiul; si alte asemenea esperatoriuni. Tote aceste admonitiuni si lamentatiuni inse nu potura sterge comerciul cu petroliu, ba avura acelu bunu efectu că oficiale pre totindenea dedeau ordinatiuni

] Multa placere ni vei face si noue si cestitorilor nostri.

spre transportarea si depunerea petroleului, ca, mai cu seama, petroleul crudu incepău mai tare a fi suplinit de petroleu rafinat. Temerea de petroleu astă-di a disperat totul; omenii au invetiatu a-lu folosi si vedintu, că nu e mai periculosu de cătul atală, si mai pucinu periculosu de cătul oleulu terpentiu.

Facia cu colossal'a enantitate de petroleu, este in comerciu, pucine nenoroci ri sunt de se numi. Numai rafineriile de petroleu, lufrescu, sunt mai espuse la dese incendie. De presinte, petroleul de comunu se transita in buti sau asidu numite „barrelle,” cari prindu 125 chilograme sau $\frac{1}{2}$ centenari. Cercările d'a transportă petroleul in ciste tivicheă (pleu), asiduate era in ciste (lădi), lemn, de să sunt secure contra focului, si probatul de tare lussuriose, impreunate cu esse enorme si pentru aceea, s'au lassatu de asta idea. Barrellele, că se nu se stracore tronculu, de regula se ungu pre d'in lainsutu solutiuine allaunica fierbinte de oleiu, si e d'in afara cu culore veneta [mieria], si tisul imbracate astamă barrellele la garele litorale si pre trenuri de marfuri. Porțul celu mai mare de petroleu este in Brem'a, regiă in anii 1857 si 1859 sosira aici cuantitati mai mice, parte că curiosităti, parte ore a face cercetări mai de aproape.

Nu sufere neci o indoieala, că unu articlu de comerciu cum este petroleul va contribui mai multu la impoterirea si inavutrea satelor unite americane. Ba, e mare intrebare, à ore ultimulu resbellu civile, n'ar' fi remasutu, daca nordulu Americei, cu 20 ani mai hainte, ar' fi potutu pune industria sa de petroleu in facia ingamfarii sudului Americei, ar' culmină in setentia: „Cotton is King” Bumbacul este rege!

Cel mai mare folosu alu petroleului insu este numai acelui-a, că in Americ'a orasile n'populare se redica si inflorescu ca in sboru, à indemna la construire de căli ferrate, canauri, telegrafi, siosee, că occupa flotte intrege, nece că cu elu se casciga sume enorme de bani, ci pentru că aduce, in fia care coliba misera, lumina estina si bona. E constatatul, că petroleul este cea mai estina materia luminatora d'intre tote, că sunt cunoscute pâna acum'a. Proportiunea intre petroleu si lumina de steariu este ca 44 : 8; intre petroleu si lumina de seu ca 25 : 8; intre petroleu si gasu ca 9 : 8. Petroleul prin estinetea sa a penetrat in cele mai departate regiuni. Millione de lucratori diligenti, prin lumen'a petroleului, au cascigatu tempu mai lungu de lucru, prin urmare si sporirea cascigului, si-au esoperat o existentia mai usiora, mai libera de grigi; era altoru milione li-a usiorat desvoltarea spiretuala, deci li-a croitua existentia mai demna, mai coresponditora.

Replica la „Responsul” Dlui Petri, datu la articolul „affaceri scolastice.”

(Fine.)

Scurtu: „Na'm facutu tota viet'a nemic'a.” N'am iubirea granitarilor si alte bazaconi nescocite de ingeniosulu si „banulu pedagogu Petri”.

Aci mi-aducu aminte de guralivii comunitatoru rurali in controversele loru cu alti omeni respectati in comuna.

Iubite lectore! am sacr'a detorintia să lassu ca in facia lumei să vorbesca actulu urmatoru intre altele de assemenea natura ce possiedu, a carui presiedente la. 2. Decembrie. 1872 prin intrigele Dlui Petri et consortes, subscrise Ucasulu cu intentiunea: ruin'a mea si Moldovanu. Actulu suna:

N. 1-1871. Dlui Ionu Papiu, Direct. scol. in Orlatu. Multu Onorate Domnule! Représentanti'a generala, a fostilor granitari d'in Regm. rom. I. in adunarea ei constituante tienuta la Sabiu in 8. cur. sub punct. 24. prot. sied. Te allesse de membru onorariu comitetului ei cu votu consultatoriu, si in anumite casuri si decisivu.

Avemu onorea a-Ti aduce prin acest'a la cunoștința acelu actu de incredere esitul din convictiunea adunării noastre despre zelul si interesa D-Talle pentru binele commune, si in deosebi despre meritele si esperintele D-Talle pre terrenulu scolaru.

Avendu fondul scol. allu fostilor granit.

din Regm. rom. I a servi intereselor culturii, suntemu incredintati că vei da totu concursul D-talle la realizarea acelui scopu insemanu.

Primesce Te rogămu, assecurarea destinatiei nostre consideratiuni.

De la presidiulu repres. generale a fostilor granit. din Regm. rom. I.

Sabiu, in 14. Maiu, 1871.

Barone Ursu, m. p
Colonelu in pensiune
V. Romanu m. p.
secretariu.

Nu are ratiuinea a esiste „responsul dascalului Petri” urmatu la articol „affaceri scolastice” indreptata cu vehementia contra personei melle, contr'a scolei ca stricate, cum si contra autoritatilor supreme scolastice (suntemu in periodulu de ani: cincii) nice pentru aceea, că-ci poporulu locale, de să i-am combatutu continuu, publice si privatu peccatele si defectele in respectulu culturalu, si nationalu, fiu si amicabilu, nu a redicatu nice caudu contra mea gravamine, proteste ori alte nemultiamiri formalii. De aci urmare naturala, că n'am fostu fericit a audî d'in partea venerandilor superiori scolari ca mai neinsemnatu admonitione, cu atatu mai pucinu reflesioni relativ la „stricarea scolei, caricatura” dupa modernulu Pestalozzi.

„Dice draculu porumbea

Si-e mai negre de cătua ea.”

Testimoniulu, cumca scolarii — romani adaugu eu — dupa parerea d. dascalu sunt „necuratiti”, „neimbracati”, cum si că nu sciu „rogatiunele, a face cruce,” s. a. subseria-lu parentii si catechetulu.

Ca in parentese observu, că in conferintia finale an. scol. 1870, facussem propunerea motivata, in urm'a careia, religiunea se treca de la Catechetulu la invetiatori, si asiă se devina obiectu de tote dfilele. La d'in contra nu se satisface acestui studiu de prim'a detorintia. La votisare am picatu. D. Capt. Bradu, frate cu Catechetulu, me agrasesce in acestu punctu. Mi-place de Dta, că esti, „offenherzig.”

Ecca Onorab. dd. lectori! „suppositionile de sub intrebare, sulerate — in simularu de „dascalulu Petri” in responsulu la art. „aff. scol.” eu a caroru...”

suma necessitate a ve intretiné.

Urmedia cu 1. Septembrie. 1872 anualu allu sieptelea de la „stricarea scolei bune, si allu doilea, de la mechanismulu” nemernicu a lui Papiu.”

Acestu anu scolasticu a fostu menit se formide epoca pururea regretabila in annalele Comitetului granitarecesu, si epitaful funebrale scriissu cu cea mai negra colore si celea mai detestabile cuvinte in biograf'a „dascalului Petri” secret. Comit,

Acestu anu a fostu menit sè-si verse „dascalulu Petri” tota furi'a contra mea si Moldovanu, sè-si indrepte sagetele veninose asupra positionii si essentiei nostre, formulandu protocole in Sabiu, culegandu subserieru prin consortes in Orlatu, credindu că ne va da lovitur'a ultima.

Amentesce adeca responsulu „dascalului” numitu de unu protocolu allu Eforiei scolare d'in Orlatu, luatul la 5. oct. 1872 sub presidiulu br. Ursu, de acarui cuprinsu ridiculu lectorii si voru aduce amente foru a-lu reproduce de nou.

Acestu protocolu falsu, carele pentru prima ora l'am vedintu si audintu la 5. Decembrie, 1872. candu am primitu de la comit. granit. ucasulu de destituire, e ce-va terribile.

Ella, impreuna cu tote evenimentele de la 1. Sept. 1872 incoce apartiene de domeniulu altei teme asupra careia vomu neveni dupa promisiunea facuta in coresp. Nr. 120—1872 a „Fed.”

Mi permitu dreptulu d'a declară protocolu d'in intrebare d'in capulu locului de „falsu, illegale si calumniantorius.”

Pentru ca onorab. lectori sè-si stempere curiositatea, nu intardiu a mentiona de ocamdata — per tangentem — urmatorile schitie:

Scol'a se inchide la 24. septembrie 1872, prin autograful inspectorelor de Christianu W. de Hochmeister si a fisicului cercuale, d'in caus'a morbului „difteritis” carele asta-di grassediu; scol'a asta-di inchisa, nu s'a prezessu o ora macaru.

In tenorea acestui ordene, Eforia scolaria notifica comitetului in Sabiu in officiosulu ei dito 30 Septembrie, 1872. Nr. 140 subscrissu

de presedente si secretariu (Papiu), că invetiatorii Papiu si Moldovanu pre vre o căteva dile veru lipsi d'in locu. Oficiosulu suna:

Nr. 140. Onorate Comitetu scolasticu!

In prevederea stimatei note a inspectatorului cercuale de Christianu dito 24. l. c. indreptata Directiunei scolare locali, carea ordinedia inchiderea scolei celu pucinu 3. septembrie d'in caus'a morbului de gutu intre prunci, constatatu de fisicului respectivului cereu, subseriss'a Eforia are onorea a relatá, că in temporalu restante DD. I. Papiu si I. Moldovanu invetiatori de la scol'a locala absentedia d'in loeu. Ceea ce se aduce spre sciintia.

Eforia scolci. Orlatu 30 sept. 1872.

Pleca-ti ochii si-ti ascunde facia „dascale” si comitetu! candu in Ucasulu destituirei nostre aduceeti de motivu parasirea statiunei estu anuu fora scirea Dvostra.

La 6. Oct. 1872, cei cu Nr. 140. la manna, vinu la Orlatu si simulandu a ne recercă, avendu notiune formală de absentia nostra. Suscepri protocolu legale sub presidiulu br. Ursu asiă dice „dascalulu Petri” in responsulu sen. Se audim!

Dupa fassiuile spuse si intarite cu juramentu a membrilor comitetului comunale inaintea forului justitiariu in Salisce:

„La 6. Oct. au venit in cancellaria's satului DD. bar. Ursu, Petri si unu ingeneriu. D. br. Ursu cu ingenerului nu esefu de locu, s'au dussu la scola să vedia ce e de reparatu.

D. Petri a remas in cancellaria, si fece multe vorba de dascali. Protocolu nu s'au luat, de scriissu nu s'a scriissu nemica.”

Ecca protocolulu lui 6. Oct. sub presidiulu Dlui bar. Ursu, intarit ujuramentu la Salisce.

In Dominec'a venitoria 13. Oct. agitatorele si intrigantele Petri se areta de nou in Orlatu. Aduce unu protocolu gata, se duce, corumpa, casciga subscriptenii pre cari i amintesc in „respusu.”

Acestu-a e protocolulu d'in intrebare. Invigintoriulu „misie” se asiedia in „Felsenkell.” că morbosu de la Dev'a, ospiteza obosita una ce degradat dia pre secretariulu comitetu de comis-

“...intrigei mai multul... batujocuri si calcandu in petiere tipulu si assemarea lui Ddieu.

Esempu, modelu, omenia, dascale Petri! Svercolindu-se in atare stare denaturata in drept'a si stang'a, pre scaunele ospatariei, conturbă petrecerea, eschită risulu, dar' si compatiuia societatii.

Martori oculati: A... propriet., G... P... invetiatoriu, ambii d'in Gur'a-Riu.

La 26. Noemvre, 1872. diu'a transferarii mele si Moldovanu d'in postu priu tribunalulu de arbitrii granit. „de nobis sine nobis”, „dascalulu Petri” afora de siedintia in utilia, mai intre toti respectatorii principiului umanitatii? (membrui), in simplicitatea sa sbiera: Ce platesci Dle capitane — Bradu din Orlatu, — că ti-am facutu pre voia? poti plati o cina! Ce cinismu! Ce talharia! la cari secrete publice unii d'in membrii incepura a se sberli că voru fi dati in „Gazete” altulu si-a datu demissiunea. „Omenia” si „incredere” die dascale cu gramad'a.

La 30. Decembrie, 1872. a. m. d. Ardeleanu, membru si plenipotentele comitetului in una actiune de accusa contra mea la Salisce, inaintea mesei judiciarie si a d. jude regiu mea a graiesce tare picantu si naivu:

„Dta se nu se reieptă actulu de transferare in scriissu că nevalidu si illegale, ci se fi venit la noi — comitetu — in Sabiu, să fi ietrebatu: mă-i omeni buni! ce ati facutu? era de ajunsu să ne rosiesca nasulu appesandu-lu cu degetulu.

Acum, de va spesă comitetulu cătu de multu, 40—50 f. v. a. si si mai multu, se reessi DTa cu tote, comitetulu ce a scupitul, nu mai lingue, e resolutu a-se dissolve mai bine.” Audi cultura! civilisation! justitia! — abusu, crima si insiliatune.

Ecca! On. DD. lectori, ecca „dascalulu” Petri, subscriptoriulu responsului la articolu „affaceri scolastice” cu căte vertuti este indiestru si căte carari si-deschide intru exploatare, spre scopurile selle.

Terminu, adaugandu spre intregire urmator'a dictiune:

„Findu odata Diogene intrebatu, care este animalulu celu mai periculosu? respunse, in celles rapitorie: calumniantoriu

lu, intre celles domestice: lingusito-rinu.

Primele dile d'in Jan. n. 1873.

Papiu m. p.

VARIETATI.

* * († Radu Ionescu) fostu aginte diplom. alu Romaniei langa guvernul Serbiei, cunoscute si in Pest'a, unde petrecusse vre o patru septembrie cu inchirarea conventionii postali intre Austri'a si Romania inițiată inca de fericitul Falcoianu, — dupa una suferintă spiretuala ce desparte pre omu de omenire, mai pastrandu-i numai una scurta si turmentata vietia vegetativa, au repausatu in 24 Dec. 1872. cal. v. — Applecările literarie alle lui Radu Ionescu se manifestara inca d'in cea mai frageda a sa junetia, fiindu scolariu in V. clas. liceale publică unu Vol. de poesie intitulat „Canturi intime” — dupa ce si-a facutu studiele mai innalte la Parisi, revenit in Patria collaboră cu activitate ca publicist in diariile „Dambovita” si „Uinnea Rom.” La „Revista rom.” Mai in urma unu d'in cei mai activi redactori ai „Romanului.” Numitul la 1867. aginte dipl. la Belgradul Serbiei reprezentă Romania cu multa intelligentă precum declară acest'a in Camera, D. Cogalniceanu. Pre langa ocupatiunile postulni său ellu intreprinsesse una lucrare serioasa: „Istoria polit. a Serbiei.” Dar nu o potu fini pentru că lu supprise suffranti'a, care dupa doi anni de chinuri la rapi d'intre cei vii, in florea barbatsei, avendu abia 38 de anni. In viet'a sociale blandetele selle lu facusse totaroru placuta. — Fia-i tieriu'a usiora si memoria binecuvantata.

* * († Necrologu) Preotulu zelosu Teodoru Budu parouc d'in St. Gherghie Abrani, carui-a i potu multiumi comun'a că are atatu beserica cătu si scola frumosa; a repausatu in 21. a l. c. — Fia-i tieriu'a usiora si memoria binecuvantata.

* * (Multi amite publice) Psi. SSa Parintele nostru Eppu diecesanu Iosifu Popu-Selagianu si-a edificat cu spesele selle scola nouă d'in materialu solidu, nă tornatul 2. campane preste 450 unu, ba de la incepertul pastorirei selle archieresci nă trecurt inca neci unu anu să nu fumă ajutari in multele nostre lipse cu sume considerabile, pentru aceste numeroase binefaceri, ne semtumă indetorati a-i adduce cea mai adunca multiamita finala preabanului nostru Archierien, tienendu-ne fericiți sub sceptrul P. Salle, oftandu-i d'in inima că Ddieu să-i prolongesca viet'a spre binele besericoi si a națiunii nostre romane.

Bocsiug, 8. Jan. 1873. Ionu Popu, parochu.

— Nicolau Halmagianu, curatorul bes. in numele antistieui bes.

— Assemenea — aducem prin acest'a multiamita publica Pr. SSa Parintelui Episcopu diecesanu Iosifu Popu-Selagianu si Venerabilei Consistoriu gr. c. de Oradea-Mare pentru generosulu ajutoriu de 200 fl. v. a. ce in doue ronduri se indurara a ni da pentru zidirea casei parochiale dearse. — Gereus si a (Satumare) in 22. Ianuarie, 1873. Representant'a comunitatii beser.

* * (Foianoua). Diariulu d'in Bucuresci „L'Alliance Latino-Slav” fondat de D. Grig. Ballianu si redactat in limb'a francesă, au incetat cu finea anului trecut spre a reinviat in an. 1873. că Revista mensuale, politica, scientifica, comerciala, industriala, agricola si literaria, sub titlulu „La Revue Latino-Slav.” Nr. 1. pie Januariu, au si apparatu cu unu cuprinsu interesante, (Ecca summarilu: Partea politica, affaceri interne, externe. — Partea agricola: Revista agric. pre lun'a lui Decembrie. — Partea economica — Studiu a supr'a creditului fondiaru in Franchia. — Partea liter. Vietii lui Sincai. — Estratu d'in cronic'a imperiului ottomanu.) Pretiul pre unu anu 24. lei [franci] pre siese lune 12. lei, pre 3. lune 8. lei. Pentru terrelle straine portulu mai multu. — Fondatorul „Reviste Latino-Slav” D. Grig. Ballianu este unu d'in acei vecchi boieri romani a caror figura classica devine, pre dî ce merge, mai rara, Dsa a fondat prim'a fabrica de lumine de stearin in Romania, dar d'in caus'a că n'au fostu sprinținiti in luptele concurentiei straine, au trebuitu să succumba. Dsa pentru unu articol apparut in „L'All

dicea — Consulului Italianu, accusat d'a fi venitul person' Regelui Italie si a principelui Umberto, fu arrestat si tenu mai multu tempu in reclusiune, apoi datu in judecata, dar curtea juratilor l'a declarat nevinovat. Pre tempulu reclusiunii Salle au fostu obiectu alu simpatiei generali, insu-si Italianisimulu Redactoru alu diariului „Confederatione latina“ D. Brutu Amante, descinsesse in aren'a publicitatii spre apperarea lui Ballianu, in nouu diariu ital. „Vessillo delle Marche.“ — Recumendamur Revist'a mensuale a lui Ballianu a celor-a d'intre on. nostri cetitori cari se occupa s i cu lectura francesa.

** (Essibiti unea univers. de Vien'a.) Diariu off. publica list'a alfabetica acelor ce s'a insinuat d'in regatulu Ungariei a trimit obiecte la expusetiune; d'in lista scotemu d'in Lit. A. urmatoriele nume a essibitorilor romani: Samuil Archeon si Androne Andronie d'in Brassieu, Ionu Adrianu, d'in Tat'a, — Romanu Adamescu, si Zacharia Adamescu d'in Bosoviciu [confinile milit.] Ionu Adamescu d'in Caran-Sabisiu. Deci intre 79: essibitori d'in Lit. A. sunt 6 romani. Vomu continuu.

** (Sierpi in paradisul nuptiale) D. P... se insurasse de unadi. Totulu se petrecusse cum nu se pot mai bine. La mediul noptii, miréss'a fu condussa de mama-sa in appartamentulu in chiriatu pentru tenerii casatoriti; dara n'apucă sè se inchida bine usi'a se si audira in camera duoe tipete de groza. Mirele, socrul servitoreo alu largara intr'o clipa. Unu spectaclu fiorosu i-ascepta. . . . Vre-o cinci-spre-diese sierpi erau incolaciti impregiurulu oanelor sobei, (coptoru) pre fesnice si candelabre, siuerandu, repedindu-si limbele si incovaindu-se in susu si in josu ca idrele de la Lerma. Pussera man'a toti pie clesce, lopatielle, vetrarie, bastone si navalira assupr'a acestui multiplu inamicu, pentru esterminarea carui-a li trebui preste unu patrariu de ora. Lupt'a finita, se occupara de celle duoe biete femei. Socr'a, suita pre unu scrinu, agita braciele cu spaima; miréss'a nu se vedea pre nicairi. Pre candu dedeau josu pre venerabil'a betrana, si caftau pre domn'a P... in tote pările, portariul li espliea totu misteriulu. Appartamentulu, inchiriatu de d. P... pentru acea dì, fusese locuitu de unu domesticitoru (imblandleriu) de animal, care crescea siopirile si sierpi si le verfise sub nisice grameci de lemn dintr'unu micu cabinetu, allaturea cu camer'a de culcare. Urmaritu de creditori acum optu dille, parasisse misielesce puisorii in voi'a portareloru, cari nu-i vediussera. Tapitierei assemenea nu vediussera nimicu candu au mobilatu cemerele, asia ca sierpii dormissera in pace pana in dia'u candu se facu focu in odaia. Caldur'a i-desceptasse si ei esfra prin usi'a deschisa a cabinetului, ca sè se aprobie de focu. Numai preste una jumetate de ora gassira pre miréss'a. Ea jacea lesinata in fundulu unui dulapu, a carui usia o inchisese dupa dins'a. De atunci, ea este bolnava. (Figaro).

** (Caransabisiu.) Afiamu ca acesta metropole a fostului regimentu Banato-romanu s'a organisat ca cetate de sine statutoria cu magistratul propriu. Primariu fu aliosu D. Brancoviciu (Brancovanu). Nu cunosemu numele membrilor comitetului, dar d'in rezultatulu algerii presupunem ca majoritatea lui trebue sè fia d'in romani, a caror influentia trebue sè prevaledie si la allegerea magistratilor, ne cedendu a fi portati de nasu de locitorii nemti, cari mai nainte avusse tota poterea. Credem ca si limb'a officiale va fi cea romana. Ascpam informatiuni i ai detaliate. Caransebisiu numera 9—10,000 locitorii, intre cari comerciantii si industriarii romani occupa unu locu destul de onorificu. Cu acesta occasiune amentim ca numele ce ministeriulu ung. vre sè dèe noului comitatul care se va forma d'in territoriul fostului regimentu romanescu are sè fia nu comitatul Vulcanului, ci comit. „Severinul“ (Szörénymegye) numele istoricu „Zevrin“ ce dovedesc ca acestu teritoriu s'a tenu odeniora de Banatulu Severiului, adeca de Romani'a.

** (Scol'a d'in Dumbrav'a.) Iurestram ai urmatori's imparatire ce ni s'a transissu cu privire la starea deplorable a frequentarii si instructiunii in scol'a d'in comunitatea Dumbrav'a: „Am esperiau si m'am

convinsu, — dice reportorul — ca in scol'a d'in Dumbrava nu se afla mai multi de 2—3 elevi scolari, cari sè scia cati, ca tote ca si acesti-a au frequentat scola numai de unu anu incoce, nici rogationile nu le sciu. Numerulu scolarilor mai regulati in frequentare nu trece preste 15, cei mai multi nici nu sciu cum prospiciedia scol'a in intrulu seu. Caus'a acestui regressu este pre de o parte directorul scolai, de orace nu pedepsesc pre parentii, cari nu-si trimit pruncii la scola, era pre de alta parte, incat privesc instructiunea atat de neglessa, vin'a o porta invetatoriu, care septemanie intregi nu se areta in scola, ci insarcineda pre unu pruncu sè sustiena ordenea si liniscea, dar' de inventiamente nici nu-lu dore capulu. Pruncii cari nu se prea pricepu a ascunde mitia in sacu, marturisescu ca de 2—3 septemanie n'au vedutu pre invetatoriu. In semestru de vera, in locu sè fia cu pruncii in scola, sè-i inventie celu pucinu rogationile, i duce la Crisul si-i inventia a preste pesci.“ U. — A inventia pruncii ca sè prindia pesci inca este una deprimere destul de istetia, dar' nu este missiunea invetatoriu satescu si nu pentru acesta lu platesc poporul d'in crunt'a sa sudore, ca ce acesta deprimere o potu inventia pruncii si afara de scola.

** (Sciintia popularisata.) Sub acestu titlu „Viitorulu“ d'in Bucuresci scrie unu articlu forte insufletitoru, in care, in termini scurti si precisi, areta pre de o parte folosele sciintiei pentru viet'a de tote dillele, era pre de alta parte necessitatea imperativa, d'a popularisat sciintia si d'a face accesibile pentru toti. Indemnul la acestu scurtu tratatu i l'a datu opulu lui Panu Constantinescu intitulatu „Siedetori agricole la tierra.“ Dlu Constantinescu adeca si-a propus a popularisat sciintia agricole in forma de povesti placute, atragatorie si instructive si astfelui pre nesemtite a o face sè patrundia si strabatta chiaru si in mass'a poporatiunii ce nu scie sè cetesca. Pre langa acestu scopu, autorele n'au intrelasatu a tiesse in povestile seau siedetorile selle si consiliuri morali forte esticace, si mai cu seama a biciu halfa face pre multi agronoti.

in miseria. Prim'a parte a operai anu Constantinescu, ce constă d'in sieste siedetori, si apparutu, — dice „Viitorulu“ — era partea a dou'a va apparé in currendu. — Felicitam si noi acesta intreprindere salutaria; ince totodata regretam ca nu suntem pus in pozitie d'a scf pretiul si loculu, unde se pot capeata acestu opu, ca astfelui sè aretam si publicul nostru callea de unde si cum se pot procură; dar' speram ca in currendu vomu fi satisfacuti si in acasta privintia.

(Bibliografia.) „Chronicle Romane“ de D. Michailu Cogalniceanu, Editiunea II. Tomu II. au esitatu de sub tipariu si se afla de vendare la tote librariile.

— „Anatomia Microscopica“ in usulu facultatilor de sciintie si de medicina de D. dr. Cabudeanu, se afla de vend. la libr. G. Ioanidu, Podu-Mogosioe, 11.

— „Poesie“ de D. B. Petriceicu-Hasdeu, se afla de vend. la libr. Soecu si la ambe librariile de facia de Teatr.

— Se afla de vendare in librariile dloru Wartha si Popper in Bucuresci „Manualu Epistolaru de Pusunariu“ edat de Toma A. Paschide, directoru institutului ellinu d'in capitale. Pretiul unu leu nou.

— „Femeea si educatiunea“ este titlulu unui opu tradussu in limb'a romana de Eufrosina C. Homoriceanu. Nu potem recomandá mai bine acesta prea folositoria carte, de catu sè citam doce passage d'in appellulu Dnei Homoriceanu, indreptat catra junimea romana: „Femeea este anim'a societatii si, dupa educatiunea ce da ea filorui ei, aterna, binele sau reulu unei natuni. Femeii dar' trebuie insinuata o noua educatiune, ca la ronduu seu, fiindu prim'a si principal'a institutie a copiloru ei, sè scie pune intr'insu acelle principie fundamentali, cari voru face apoi cetateni labioriosi, probi si desbracati de ori-ce ruinatoria si injositoria superstitione.“ — Pretiul unui esemplariu este de doua lei nuoi si se pot procură de la d. Luis

F. Paganini, intendinte universitatii d'in Bucuresci.

mine una affacere de statu, pentru ace me rogu sè me considerati de responsabilu.“

Anglia. Diuariul „Times“ sper ca prin visit'a contelui Siuvaloff si pri tonulu recontratorilor allu pressei, cest unea confiniaria intre Russi'a si Anglia se va aplana pre calle pacinica; inse sori ce impregiurari Anglia trebue sè stiana independinti'a Persiei si a Afganistanului. — In Chislehurst s'a tenu d'lele aceste mai multe conferintie alle partidei bonapartiste si s'a decisu, ca inainte de tote sè se reconsolidedie par tid'a. Imperatricea si principalele Napoleon au luat tutoratulu politici a supra principelui Ludovicu, care de ocazia data nu vrè sè accepte titlulu „Napoleon IV.“ ci vrè sè se numesca principul Ludovicu Napoleonu, ér in vleti'a privata port'a numele conte de Pierrefonds sub care nume luni in 27. l. c. a intrat in academ'a militaria de la Wolwich.

Sciri electriche.

Prag'a, 28. Jan. Se vorbesce, ca corifeulu cehu Rieger ar fi scrisu o epistola d'in Vienn'a, in carea ar fi anuntat, ca incercarile selle n'au avutu nici unu successu.

Versallia, 28. Jan. Comisiunea de trei-dieci a acceptat dejà mai multe emendamente referitorie la participarea presedintelui republicei la siedintele adunarii națiunale; mai departe a primitu in parte articolul relativ la crearea unei a dou'a camere dupa dissolvarea celei prezente.

Odess'a, 28. Jan. Professorul Bogisitz a capetatu concessiunea d'a merge in Cetinea si a compune unu codice pentru Muntenegru.

Londonu, 28. Jan. Principalele Napoleonu nu s'a potutu uni a supra unor puncte cu amicii politici ai imperatricei si a siè s'au desbinutu.

Aten'a, 28. Jan. Deligeorgis a respunso la propunerea de impacare a cabinetului de Vienn'a cu o alta propunere si anume: Cabinetelor de Vienn'a Berlinu, Londonu si Petropole sè li se presentedie spre desbattere si decidere urmatoriele cestiuni: „1. Accus'a privata a unui suppusu strainu, incat ea se refere la immobile, pote se ea detrage d'in competinti'a justifcati' territoriali spre a se face objectu allu unei interventiuni diplomatici? — 2. Pote se admittre, ca guvernul Franciei si allu Italiei sè se pronuncie a sup'a legii moutanistice d'in 1871, mai inante de ce s'ar fi adusu vre o sentintia judecatoresca? — 3. Este cu potinta, ca acesta cestiune sè se resolve pre calles legișlatiunii, fia prin interpretarea autentica a legii moutanistice, sau prin abrogatiunea art. 2. allu legii?“ — Acesta propunere a lui Deligeorgis s'a comunicatu cabinetelor de Rom'a si Versallia.

Propriet, edit. si red. respundet: ALESSANDRU ROMANU.

Sifilitic'a si impotentia, fia vechie seu de curundu nascente,

se voru tratá dupa metodulu homeopaticu de Dr. I. Ernst, Pest'a, strad'a idoliloru (Göttergasse) nr. 6., etagiul II, usi'a nr. 15., de la 2—5 ore dupa media-di.

Acesta morburi se trateaza a dese ori in modulu celu mai usioru cu dose mari de iodu si argintu viu, si acest'a se face numai spre ajungerea unui rezultat momentanu. Patientii vindecati in modulu acestu-a voru cadé mai curundu seu mai tarziu in morburile cele mai infrosciate, incat in aduncele betranies voru avé, dorere, a suferi de greu consecintele acestei tratari usiore si superficiale. Scutu contra acestorui felii de pericile ofera metodulu de tratare homeopaticu, care, precum este cunoscutu, nu numai ca vindeca dorerile cele mai inechite, ci efectulu lui este asie de binefacitoriu, incat nu lasa nice cea mai mica temere de urmari rele. Diet'a ce se va prescrie este sirpla si usioru de tienutu,

(12—12)